

Hadak

Útján

Bajtársi Híradó

A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének tájékoztatója

LXVI. évfolyam

2015. július-augusztus-szeptember

549. szám

A párizsi Diadalívi 56-os szertartások története

Az 1956-os magyar Forradalomnak a szovjet hadsereg általi leverése után, a Szabad Világ országaiban élő magyar politikai menekültek és emigrációs közösségek 1957 óta minden év október 23-án emlékünnepélyek rendezésével emlékeznek meg a világ csodálatát kivívó Szabadságharcról. Ezek a megemlékezések Franciaországban különösen magas színvonalra emelkedtek a diadalívi koszorúzási és örökláng-gyújtási szertartással. E kiemelkedő esemény megrendezéséhez szükséges hivatalos francia hatósági engedélyek megszerzése két helyi magyar nevéhez fűződik: Péntek Róbert, korábbi nagyváradi M. Kir. Gábor Áron Tüzér Hadapródiskolás, "Az Idegenlégióban Szolgált Magyar Származású Francia Frontharcosok Bajtársi Körének" alapító elnöke, és Sujánszky Jenő 56-os Corvin közti szabadságharcos, a "Franciaországi Magyar Szabadságharcos Szövetség" alapító elnöke (szintén a nagyváradi M. Kir. Gábor Áron Tüzér Hadapródiskola volt növendéke, az 1950-es években a titkos nemzeti ellenállásnak 1956 elején az AVH által letartóztatott tagja).

Ennek a Diadalív tövében megrendezett szertartásnak a célja az volt, hogy az otthon, Magyarországon széjjeltaposott virágcsokrokat jelképesen helyettesítsék úgy, hogy ünnepélyes keretekben nagy piros-fehér-zöld koszorút helyeznek az ismeretlen katona sírjára, a Budapesten betiltott emlékművesek helyett pedig Párizsban meggyújtják az ugyanott lévő öröklángot.

A hivatalos francia hatósági engedélyeket sok nehézség árán végülis sikerült megszerezni, így Párizsban 1957 óta minden októberben nagy, zászlós felvonulással egybekötött ünnepélyes szertartással emlékeznek a Forradalomban hősi halált halt szabadságharcosokról, a megtorlásban kivégzett mártírokról, és az 1956 előtti sztálini terror éveiben kivégzett ellenálló magyar hazafiakról.

**Hadak Útján Bajtársi Híradó
A Magyar Harcosok Bajtársi
Közösségének tájékoztatója
World Federation of Hungarian
Veterans**

Official Review, Quarterly Periodical
Megjelenik negyedévenként, március, június,
szeptember és december hónapokban.

ISSN 0847-2599

Kiadó/Publisher: Simonyi László, Chicago,

MHBK központi vezető

Főszerkesztő/Editor: Dr. Tóth Gergely

Nyomda/Printing: Weller Publishing,

Toronto

A szerkesztő levelezési és emailcíme:

Hadak Útján, Dr. Tóth Gergely

P.O.Box 982740

Park City, UT 84098, USA

Email: hadakutjan@yahoo.com

Címváltozások bejelentése, előfizetési
csekkek, hozzájárulások:

1. Kanadából, Ausztráliából, Nagy-
Britanniából kérjük az alábbi címre:

Hungarian Veterans

Charles Borbás

412 - 186 Stephen Dr.

Toronto, Ont. M8Y 3N6, Canada

2. Minden előfizető, ill. MHBK Főcsoport és
csoport Európából, USA-ból, Dél-
Amerikából előfizetési díját ill. Zrínyi Alap
járadékát kérjük erre a címre állítsa ki és
postázza USA dollárban:

MHBK Treasurer

10616 Wakefield St., Westchester, IL 60154,

USA

Beküldött kéziratokat és fényképeket nem
őrzünk meg és nem küldünk vissza. A
szükséges javítás és a rövidítés jogát
fenntartjuk. A névvel aláírt cikkek nem
feltétlenül tükrözik a szerkesztő és a kiadó
álláspontját, s azokért mindenkor a cikkíró
felelős. Folyóiratunkban megjelent írásokat –
a szerző és lapunk megnevezésével – más
újságok és honlapok szabadon átvehetik.

Lapzárta:

Március, június, szeptember ill.
december 1.

Az időről-időre fellépő helyhiány
kapcsán megértésüket kérjük,
amennyiben lehet, a beküldött anyagot
a következő számokban közöljük.

A tartalomról:

- Az emigrációs csoportok hírei
- Hősök Napja Melbourne-ben
- Szalay Gyula emlékezik v. Serényi Istvánra
- Emlékezés az utolsó Ludovikás avatásra
- Újabb Szent Lászlós emlékmű a Felvidéken
- Megemlékezések, programok a nyár folyamán
- A M. Kir. Csendőrségről írott könyvről
- Halálhírek, méltatások, rövid hírek, levelek

Péntek Róbert 1960-ban az USA-ba költözött, de Sujánszky Jenő, a Szabadságharcos Szövetség főtitkárával, Németh Istvánnal együtt évtizedeken át tovább rendezték a szertartást. A szervezési munkában a Szövetség tagjain kívül több magyar származású volt francia idegenlégiós és az MHBK több tagja is segített.

Az évtizedek során a továbbiak is irányították – hosszabb-rövidebb ideig – a rendezést: Ladányi József, a Légiosok Bajtársi Köre elnöke 1961-70-ig, Dömötör Kálmán, a Ludovikán 1944-ben avatott repülőtszáz, az MHBK franciaországi főtitkára 1987-90-ig, majd Toldalagi Ferenc 1991-ben, aztán Erdélyi Imre volt idegenlégiós 1999-ben, valamint Kemencei János volt idegenlégiós 2000-2002-ig.

A Forradalom után közel fél évszázaddal Sujánszky Jenő annak érdekében, hogy a már hagyományos októberi diadalívi ünnepélyeket továbbra is meg lehessen rendezni, 2003-ban megalapította a Magyar Szabadságharcos Szövetség utódszervezetét, “Az 1956-os Magyar Forradalom Francia-Magyar Emlékbizottságát” (“Comité du Souvenir Franco-Hongrois de la Révolution Hongroise de 1956”). Majd egészségileg meggyengülve, 2011-ben azért, hogy esetleges kiesése után is megmaradjon az Emlékbizottság és biztosítva legyen a diadalív alatti szertartások jövője, hivatalos megállapodást kötött a francia “Charles de Gaulle Nemzetközi Konfederáció” elnökével, Martin-Chaussade Gérard-dal, miszerint ezentúl a magyar szertartást a két szervezet közösen, hivatalosan is együtt rendezzi meg.

Így van remény arra, hogy a Forradalom világtörténelmi emléke Franciaországban a jövőben is kiemelkedő keretek közt legyen ápolva, amikor is francia katonazenekar játssza a Magyar Himnuszt Párizs főterén.

Tóth Gergely (Sujánszky Jenő 2015-ös forrásai alapján)

Részletek Dobozy István VRNT, az MHBK Délausztrália „Zákó András” főcsoportvezetője jelentéseiből Adelaide-ből, a helyi MHBK Értesítő 2015. nyáreleji számaiból

2015. június 7-én tartottuk meg a **Hősök napi és Trianoni megemlékezéseket és a Szent László Rend évi összejövételét**. A műsor részleteit az alábbiakban közlöm:

-A Szent László Társaság (1861) és Rend új tagjainak, Scheer Jutkának és Suták Györgynek lovaggá avatása lett megtartva a színpad előtti kiállított helyen, a Rend eszményének és céljának ismertetésével. *„A Szent László lovagrend eszménye az a magyar, aki Istenbe vetett hittel kész élete árán hazáját megvédeni, aki síkra száll olyan konzervatív ötvözetű eszményekért, mint Isten, haza, család, független ország, jogegyenlőség, egyben tagadja Trianon jogosságát és harcol minden szélsőséges parancsuralmi megnyilvánulás ellen. A Rend célja, hogy tagjai, családjukkal erős keresztény erkölcsű, békében bölcs és dolgos, háborúban erős, hazánkhoz mindenkor és minden körülmények között hű, nemzetfenntartó, a magyar társadalmat erősítő szervezetet képezzen.”*

Ezek után egy érdemkereszt átadása következett, ami a Nemzeti ima eléneklésével zárult: „*A Szent László Társaság és Rend érdekében és a Rend célkitűzéseivel megegyező Magyar Nemzeti érdekekért végzett buzamos és értékes munkájának elismeréseként vitéz Ugody Alajosnak a Vitézi Rend Délausztrália-i székekaptányának a Szent László Érdemkeresztet adományozta a Szent László Rend Főkapitánya, amihez gratulálunk.*”

-Adományok átadása: A Magyar Harcosok Bajtársi Közössége megalakulásától kezdve törődik az ifjúság támogatásával. A délausztráliai főcsoport vezetőségének határozata szerint ez alkalommal a Kaláris néptáncsoport részére \$500 dollárt adományozunk. Úgyszintén \$500 dollárt adományozunk a Szent László Rendnek a Nemzetünk érdekében végzett munkájára.

Nagyon kérem magyar testvéreimet a **magyar-magyar barátság** szorgalmazására. Sok példát sorolhatnék fel baráti kapcsolatokról, de mindig van lehetőség újabb kapcsolatokra. Tartsuk szem előtt azt, hogy az egymás iránti szeretetet nem abban nyilvánul meg legjobban, hogy milyen nagyságú vagy milyen értékes ajándékot adunk egymásnak, hanem abban, hogy mit tudunk feladni, mit tudunk a mi akaratunkból feladni, mások és közösségeink javára.

-A kísérő műsorban Andróczy Lászlóné „Adósunk Európa” c. versét előadta Düh Gergely.

-Az ünnepi beszéd:

„Kedves Magyar Honfitársaim!

Történelmünk eseményeit mindannyian ismerjük. Hőseinkről valamint a Trianoni kényszer- szerződés tragédiájáról sok adat áll rendelkezésünkre. Magyar közösségeink arra törekedtek évtizedeken át, hogy az új generációk megismerjék hőseink áldozatát, valamint a Trianoni tragédiát, ami milliókat szakított szét: családokat, szerető embereket, közösségeket. A Magyar Nemzetnek sok harcon, szenvedésen és áldozaton kellett keresztül menjen, hogy fennmaradását megőrizze. Az erőt és kitartást Istenben való hitünk adta, amit Szent István király megerősített azzal, hogy a kereszténység útját választotta népe megmentésére. A Boldogságos Szűz Anya oltalmába ajánlott ország a magyar nemzet Szent Koronájával mint

összetartó erővel honvédelemre ösztönözte népét.

A magyar nemzet öntudata, a nemzettudata a múlt ismeretből táplálkozik. Ha átéljük hőseink áldozatát, a katonák, az édesanyák, a nemzeti érzésű honfitársak cselekedeteit, amit a hazáért tették, akkor büszkékké leszünk arra, hogy magyarok vagyunk, hozzájuk tartozunk és elismerjük azt, hogy az ő áldozatuk adta meg a lehetőséget, hogy itt vagyunk.

A mai korban a magyarság három részre szakadt: csonka magyarok, elszakított magyarok, emigráns magyarok. Mind három részre szükségünk van, de árva sors várhat ránk ha nem tudunk megmaradni imádkozó keresztényeknek, ha nem leszünk képesek egységbe szerveződni, ha nem leszünk képesek az ifjúság nevelésével foglalkozni és elhanyagoljuk a tájékoztatást a magyar értékekről és a valós múltról.

A magyar nemzet teste a Kárpát-medence, annak egésze, függetlenül attól, hogy a VIII. századtól egyre több idegen fajú népesség szivárgott és költözött oda be. Trianoni gyászunk, feldarabolt, kifosztott, meggyalázott országállapotunk nem lehet végleges. Egyszer véget kell érjen, még akkor is ha emberi gondolkodásunk szerint reménytelen helyzetben vagyunk. Hitünk erősítsen minket, mert Istennek minden lehetséges. Eljön az idő amikor minden magyar nyíltan és büszkén vallhatja, hogy nemzetisége és anyanyelve magyar, mert elismerést kap a magyarság szerepéért Európában. Úgy legyen!”

- Áldás: Nt. Szabó Attila református lelkipásztor üdvözlete és áldása.

-Néptánc: A Kaláris néptáncsoport táncszámai szórakoztatták a közönséget, Hubbard Zsuzsa vezetésével.

-Zárószó és Kivonulás az Emlékműhöz: „Továbbra is fontos, hogy emlékezzünk ezekre az eseményekre itt, távol a Hazánktól is. Fontos azért, hogy lássa a világ, mi nem feledjük hőseinket és nem fogadjuk el a kényszerszerveződést, amit nemzetünk ellen tettek. Köszönöm a megjelenést és mindazok segítségét akik hozzájárultak a megemlékezésünk sikeréhez.” A jelenlévők egy-egy szál virágot helyeztek az emlékműhöz tiszteletadásképpen hőseinknek.

-A műsor a Magyar Himnusz és Székely Himnusz közös eléneklésével zárult.

Születésnapok, névnapok

Bajtársi jókívánságainkat küldjük Jakab G. István júl. 20-i, Nt. Szabó Attila júl. 26-i, v. Ugody Alajos aug. 13-i, v. Nagy Ákos aug. 21-i születésnapja alkalmából. Polgári R.-né Sarolta júl. 5-i, Berekally Istvánné Magdolna és Dr. Nagy Ákosné Magdolna júl. 22-i, Herendi Márta és Kövendy Márta júl. 29-i névnapjához jó egészséget és örömet kívánunk.

A Központi Vezető üzenete:

Kedves Bajtársnők és Bajtársak,

hazánkat most újabb támadások és kritikák ostromolják az Európai Uniótól az illegálisan beözönlő emigránsok miatt. Magyarországot százezren felül özönlik el ezek a etnikailag, vallásilag s kulturálisan teljesen különböző idegenek, s Brüsszel követeli, hogy Hazánk ezeket befogadja. Persze Németország s a többi nagy nyugati ország kitoloncolja a felesleget, vissza Magyarországba, ha ott léptek az Unió területére. S ezt mindenki elfogadja, csak nekünk nem szabad saját hazánkat megvédeni... Ezek a tízezrek Hazánknak veszélyt jelentenek, s nincs senkinek joga azokat reánk erőszakolni. Ezért imádkozzatok, hogy az Isten segítse Hazánkat és kormányunkat hazafias ellenállásukban. Magyarország a magyaroké, nem minden hozzánk nem való vándoroké.

Bajtársi szeretettel, Simonyi László (Chicago)

Katonabarátok díszebédje a Horthy Miklós Társaság Ausztráliai Tagozata rendezésében, és Hősök Napja Melbourne-ben. Beküldte Dankó Ferenc.

Az eseményre 2015. május 23-án Melbourne-ben, a North Fitzroy-i Magyar Református Egyház Bocskai-nagytermében került sor.

Az érkező vendégeket pattogós indulók és katonadalok várták. Dankó Ferenc, a Horthy Miklós Társaság Ausztráliai Tagozata elnöke köszöntötte a megjelenteket, akik a vártnál ismét jóval nagyobb létszámban jelentek meg.

A Magyar Hiszekegy elmondása után egyperces néma főhajtással emlékeztünk hőseinkre és mártirjainkra, valamint azokra, akik bárhol a világon szenvedtek - és szenvednek ma is - csak azért, mert magyarnak születtek. Ezután 3 új tagunknak adta át Dankó elnök az igazolványokat és egy-egy üdvözlő emléklapot: Rigó Sándornak, Rigó Editnek és Kozsik Józsefnek. Az asztali áldás után kezdődött a kitűnő minőségű magyar ebéd.

Magyarországról megérkezett v. Zétényi Csukás Ferenc ajándéka az Ausztráliai Magyar Iskolák számára. Saját költségén 60 db. kétnyelvű brossúrát állított össze, nyomtatott ki és küldött el, melynek címe: A Kormányzó, mely kiválóan alkalmas mind magyarul vagy angolul tanulóknak. Ezen brossúrákat adta át Dankó Ferenc ünnepélyesen Makkai Márta tanárnőnek, az ausztráliai magyar tanárok vezetőjének. Mivel otthon még mindig nem tanítanak az iskolákban megfelelően Horthyról, legalább mi kezdjük el itt - mondotta az elnök. Eztán került sor a "Kereszthegy" c. hadtörténeti dokumentumfilm megtekintésére, mely a Honvédelmi Minisztérium Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztály támogatásával készült 2014-ben, a Zrínyi Katonai Filmstúdió kiadásában.

A film megrázó képekben, élethűen mutatja be a Magyar Királyi 65. Székely Honvéd Határvéadász csoport történetét, hősie, önfeláldozó harcát az óriási túlerőben lévő szovjet kötelékek ellen. A film dokumentumértékét növeli, hogy megtaláltak 50-60 veteránt, akik maguk mondják el a történeteket. A 4 hivatásos színész mellett a Soproni Honvéd Hagyományőrzők hajtották végre a harcok bemutatását. Erdélyben makett fegyverekkel, míg az "élessel" való harcot Magyarországon forgatták - nagyszerűen összeillesztve a kettőt. A film szívhez szóló. Volt, aki nem tudta könnyeit visszatartani az egyes jeleneteknél. Ezt követően Dankó Ferenc megköszönte Nt. Dézsi Csabának és a North Fitzroy-i Református Egyháznak azt a nagyszerű segítséget, mellyel e rendezvény sikeréhez hozzájárult. Köszönetet mondott a Poór Erzsébet vezetésével kitűnően elkészített ebédért és felszolgálásáért: Polónyi Marikának, Poór Lászlónak, Pappné Szarka Etelkának és lányának, a "kis" Etelkának. Végül köszönetet mondott a jó Istennek, hogy békességben, szeretetben egy nagyszerű napot tölthettünk együtt. Felhívta még a figyelmet a május 31-i hősök napi koszorúzásra, mely a Carlton-i temető Magyar Hősi Emlékművénél lesz, majd az azt követő ünnepi istentiszteletre a református templomban. Akik most nem tudtak részt venni e rendezvényen, egy kellemes élménnyel rövidebbek, de seba! - egy későbbi időpontban, a Melbourne-i Magyar Központtal történő egyeztetés után - módot találunk e film újbóli levetítésére.

Hősök Napi megemlékezés Melbourne-ben

Dél előtt 10 órakor a Carlton-i Magyar Hősi Emlékműnél imával és igehirdetessel kezdődött a megemlékezés, melyet Csutoros István, a North Fitzroy-i Magyar Református Egyház főgondnoka mondott el. "A magyar nemzet mélységes szeretettel és hálával emlékezik meg azon fiairól, akik életüket áldozták a hazáért és a szabadságért. Példát mutattak hősiességből, bátorságból a jövő generációinak. Rájuk kötelességünk emlékezni"- mondotta. Ezután a Református Egyház és a Melbourne-i Társadalmi Egyesületek helyezték el a hála koszorúit. 11 órakor a református templomban pedig ünnepi istentisztelet volt.

Lg. Szalay Gyula, karp. honvéd (Pleasant Valley, New York állam): Személyes emlékezés v. lg. Serényi Istvánra

Mi csak így ismertük: Pista. 1956-ban még a Forradalom előtt érkeztek az USA-ba Ausztriából feleségével, Zsókiával. Lőtávolságra laktunk College Point-on, ahol már lakott néhány magyar család. Pistáék hamar felfedezték, s a

barátságok holtig tartottak. Összejöveteleken Pista néha elhozta a hegedűjét s eljátszotta a hölgyek kedvenc nótáit. Aztán eljött a nyugdíjas kor s kis baráti körünk szétrepült: Pistáék Ausztriába költöztek, hogy közelebb legyenek

Magyarországhoz, mások (mi is) Floridába. De szerencsére többször viszontláthattuk őket a floridai évenkénti Csendőrnapiokon, vagy a Johannita Rend beiktatásán is. Különféle ünnepélyeken Pista egész idős koráig többször beszélt, illetve nem beszélt, hanem szónokolt. Egy márciusi megemlékezésen a Hunter College színháztermében hallottam Pistát, az akkori ottani polgármester is megjelent. Ahogy ment fel a színpadra, már megjelenésével jelét adta, hogy komoly dologról lesz szó. Nem vigyorgott, mint itt szokás, hogy megnyerje a közönséget, hanem kimérten, kissé fejet hajtva lépett elé. Szó nélkül is már megadta a hangot, elvégre a márciusi ifjakról volt szó, akik életüket adták a mi szabadságunkért is. Szónoklatai élményszerűek voltak.

Pistát ismerték minden körben. Mikor Mindszenty hercegprímás elhagyhatta az amerikai követséget és ellátogatott az emigráns magyarok közé az USA-ba is, az egyik hivatalos ebéden Pista köszöntötte régi veszprémi ismerőset. Amikor a legendás Szeleczky Zita művésznő elhunyt, a pesti Kálvin téri templomban ő búcsúztatta, mint szintén régi ismerőst.

Édesapja csendőrörs-parancsnok volt, s egy érdekes nyomozását le is írtam a *Világjáró csendőr* c. könyvemben.

Pista nemcsak testileg volt erős, hanem lelkileg is. Mély keresztény hite olyan erős volt, mint a magyarsága.

Feleségével híresek voltak arról, hogy soha nem feledkeztek meg egy születés- vagy névnapról sem. Cserébe karácsonykor ők kapták a legtöbb üdvözlő lapot, lakásukban egy egész falat foglaltak el a sorba állított levelek a világ minden tájáról. Zsóka asszony konyhája is híres volt.

Bárhol jártak a világban, hirdették a magyar ügyet. Görögországban az olimpiai stadionban Pista felvette azt a híres trikót, melyben átgyalogolta az USA-t. Stockholmban van egy nagy falfelület, amire mindenki felírja, amit akar, másnap az egészet lemázzolják, s kezdődhet az egész előlről. Pista felírta híres mottóját, "Freedom for Hungary", s másnap figyelte, mi lesz. A mázoló mindent elfedett, csak az ő mondását nem...

Pista hírneve ellenére szerény ember volt. Amikor a kezdetleges légkűtők még súlyosak voltak, megkértem, segítsen felcipelni egyet a lépcsőn. S az az ember, aki több elnökkel is kezét fogott, rögtön jött az első hívásra. Ezek kis dolgok, de ebből áll a barátság. Cserébe egyszer, amikor a betegszállító késett, én vittem be az éjszaka közepén a kórházba, ahol rögtön meg is műtötték, de pár hét múlva felgyógyult. A barátságot viszonzni kell.

Aztán lassan elmentek a barátok, feleségek, mint az enyém is, s most Pistán volt a sor. Teljesítményeiről mások már írtak, én nem a hivatalos lovag vitéz Serényi Istvántól búcsúztam, hanem a mi szeretett Pistánktól.

Jármy Tamás, az MHBK brazil vezetője méltatja elhunyt bajtársukat:

Kedves Gergő,

szomorú hírem van, meghalt Dr. Miklós József Levente, itthagyt minket 2015. Április 7.-én, 91 éves korában. Emődon született Miskolc közelében, tanulmányait a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen fejezte be. Fiatalon lett Ph.D. és professzor. Szolgált a m. kir. hadseregben és részt vett a harcokban. Gyászolják a nagy Miklós család tagjai, gyermekei, unokái és rokonai: otthon Magyarországon húga, özv. Holló Miklós Annuska és fia, Dr. Holló József altábornagy; Miklós Johann, aki Levente bátyjának, Miklós Jánosnak fia (Miklós János volt m. kir. utász hadnagy és ny. alezredes, 2 éve elhunyt már); Levente Ausztráliában élő lánya Cecília Miklós Dale, s Brazíliában élő fiai József és Attila, nyolc unokája és egy dédunokája.

A háború után Magyarországon részt vett a kommunista-ellenes katolikus mozgalmakban és a letartóztatása előtt sikerült emigrálnia. Az emigrációt Ausztriában kezdte, ahol házasságot kötött Sonia Wolinsk-kal. A már korábban kivándorolt bátyja, János segítette a kivándorlást Brazíliába. A kezdeti nehézségekből hamarosan sikerült végzettségéhez méltó állásba kerülnie, mely sikeres pályafutáshoz vezetett. Mind fontosabb igazgatói állásokra nevezték ki, többféle új technológiát vezetett be a brazil agrártudományban, köztük a kávé-, cukor- és alkoholtermelésben. Utolsó állásában a Grupo Ometto főigazgatója volt. Ezekben a tevékenységeiben nagy elismerést szerzett és jó hírnevét keltette a magyarságnak.

A magyar bencések Szent Imre Kollégiumában itt São Paulóban az egész családja sokat dolgozott, ahol gyermekei és unokái is tanultak. Felesége Sonia, aki 2 évvel ezelőtt hunyt el, nagy segítségére volt a bencés kolostornak.

A havi magyar miséken mindig találkoztunk Levente bával az utolsó 15 év folyamán, s hűséges olvasója volt a Hadak Útjának is. Isten nyugosztalja.

Jármy Tamás, Sao Paolo

Tokay László, szk. m. kir. pán célos hadnagy/nyá. pc. alezredes, a Chicagói MHBK főcsoportja egyik alapítója, későbbi USA főcsoportvezető küldte be az alábbi anyagot az utolsó Ludovikás avatásról:

1944. augusztus 20-án vasárnap, Budapesten az Üllői úton a Ludovika Akadémia épületében délelőtt 21 fiatal pán célos hadnagy gyülekezett, hogy a fegyvernemi hagyományokat követve tisztelegjenek Szent Kristóf szobra előtt és egyben elbúcsúzzanak védőszentjüktől, mielőtt mint újonnan avatott fiatal hadnagyok az új aranycsillaggal a gallérjukon búcsút mondjának egymásnak és Major Jenő altábornagynak, aki akkor a magyar pán célos fegyvernem felügyelője volt. Az altábornagy úr eljött hogy végső búcsút vegyen fiaitól!

A helyzetet áthatotta az idők komolysága. Országunk a háború negyedik évében élet-halál harcát vívta. A felavatandó fiatal hadnagyokat az azonnali frontszolgálat várta. Az altábornagy úr mindannyiunkkal kezet fogott és hosszasan búcsúzott tőlünk. A meghatódottság látszott rajta.

A felavatásra kerülő hadnagyok előtt akkor már nyílt titok volt, hogy avatásuk nem a Ludovikán, hanem a hűvösvölgyi Bolyai Akadémián lesz a légiveszély miatt. Az is ismeretes volt, hogy a három akadémiát, a Ludovikát, a Bolyait és a Horthy Miklós Repülő Akadémiát együtt fogják avatni. Hogy teljes legyen meglepetésünk és egyben örömünk, bejelentették hogy a három összefegyvernemi avatás együttes lezajlása mellett, avatásunkon a kormányzó úr is meg fog jelenni és mint legfelsőbb hadúr ő fog bennünket felesketni. Ez a körülmény rendkívüli és őszinte lelkesedést váltott ki az avatandó hadnagyok mindegyikéből; Horthy kormányzót nemcsak mindnyájan tiszteltük, de szerettük is. Számunkra valóban ő volt a Legfelsőbb Hadúr.

A fenti körülményekből adódott, hogy az 1944-es augusztus 20-i összetett hadnagyavatás mint rendkívüli és egyedül álló esemény került bele a magyar történelembe, annál is inkább, mivel ez az avatás lett Horthy Kormányzó utolsó hivatalos ténykedése: 1944. október 15-e után lemondásra kényszerítették, majd száműzték.

Az avatást követő díszvacsora a Ludovika épületében zajlott le hagyományos keretek között, de már éreztük hogy velünk egy korszak van letűnőben. Az akadémia rangidős hadnagya is pohárköszöntőjében annak az új hadnagynak egészségére ürítette poharát, ki közülünk elsőnek fog hősi halált halni! A sors iróniája úgy akarta, hogy Pósfai László hadnagy, aki a fenti kijelentést tette, valóban elsőnek halt hősi halált!

Az ekkor lezajlott utolsó hadnagyavatás emlékeztet benünket arra a több mint 300 bajtársunkra, kik e napon nyerték el az arany csillagot és lettek honvédtisztek, és akik közül sokan az avatásunk után rövidesen hősi halált haltak. Emléküket sohasem szabad elfelejtenünk! Példájuk legyen lobogó fáklya a magyar éjszakában és mutassa az utat honvédségünk későbbi nemzedékei számára a hazaszeretet és a nemzetünk jövőjébe vetett töretlen hit felé.

A Ludovika világszínvonalon felújított épülete, ma Nemzeti Közszereláti Egyetem

Kedves Bajtársam, Barátom!

Engedd meg, hogy ezúttal Fehér Miklós írását továbbítsam, aki a felvidéki Garamkövesden 2015. június 28-án felszentelt civil és Szent Lászlós emlékmű avatásáról írt. Ez már a harmadik a térségben, Kicsind és Helemba után. Fehér Miklós a Magyar Ejtőreányosok Bajtársi Szövetségének (MEBSZ) sajtófelelőse.

Barátsággal köszönt

Jenő bátyád (Dr. Farkas Jenő ny. ezredes)

Fehér Miklós: Emlékezni erkölcsi kötelesség. A világháború garamkövesdi civil áldozatai és a Szent László hadosztály emlékműve

A II. világháború befejezésének 70. évfordulójára emlékművet állíttatott Garamkövesd önkormányzata. Elzer János polgármester avató beszédében elmondta, falujuk nagyon megszenvedte a háború véres csatározásait, amely sok katonai és civil áldozatot követelt. A katonai áldozatoknak már van a templomban és a temetőben emlékműve, most a 13 civil áldozat nevét vésték kőbe. A magyar hadsereg kivételes bátorságáról híres Szent László Hadosztálya itt az Ipoly és Garam menti harcokban szenvedte el legnagyobb veszteségét. Az elesett hősök tiszteletét is emléktábla hirdeti a kőtömbön.

Az emlékmű Kálmán Lajosné, Jasztrabszky Rozália kezdeményezésére jött létre. Az háború utolsó szakaszában a 13. évében járó, ma 84 éves asszony az akkori történésekről naplót vezetett, amelyben hűen leírja megpróbáltatásait. Ő is szeretettel emlékezik a Szent László honvédekre, akik 1944. december 24-én még karácsonyfát is vittek a pincékben bujdosó gyerekeknek. Rózsika néni felidézte, milyen volt a tűzvonalban élni. -Egy hét alatt vált semmivé sokak háza, teljes vagyona, voltak, akik súlyosan megsérültek és voltak ártatlan áldozatok. Ettől az emlékektől soha nem lehet megszabadulni.

Katonai szemmel tekintett vissza a háborús időszakra a 92 éves Dr. Farkas Jenő ny. ezredes, akinek évfolyamtársai a Szent László hadosztályban harcoltak. Bajtársai hadinaplói alapján könyvet írt, amelyhez felhasználta Kálmán Rózsika naplóját is. Pontos ismertetést adott a jelenlévőknek az itt folyt harcokról, sorolta az elesett honvédek neveit, és a hadihelyzet alakulását napi, sőt órányi pontossággal. Mikor megkérdeztem tőle, miben gyökeredett a Szent László hadosztály legendás bátorsága, így felelt: Hiszek egy Istenben, hiszek egy Hazában, hiszek Magyarország feltámadásában – s mi hittük akkoriban és hiszem ma is.

Az ünnepséget a Fehér Akác Énekhar és Stugel Miklós katonanótái színesítették. Miklós bácsi visszaemlékezésében elmondta, egészen fiatalok, szinte még gyerekek voltak a Szent László hadosztály tagjai. Mikor a hadi cselekmények sűrűjébe indultak, a garamkövesdi anyák úgy sírtak, mintha saját fiaikat búcsúztatnák. Tudták miért. Egyetlen egy se jött vissza az egyik bevetésről - tele volt holttestekkel az egész erdő. -Az emlékműsor után Farkas Zsolt atya megáldotta az emlékművet, a helyiek pedig a felvidéki Szent László Hadosztály Hagyományőrző Csoport díszőrsége mellett elhelyezték koszorúikat és virágaikat az emlékműnél. Köszönet a szervezőnek, Riedl Zsanettnek.

Felhívás, kérés régi lapszámokkal és MHBK-anyagokkal kapcsolatban

Kedves Olvasóink, kedves Bajtársak,

kérjük Magukat, hogy ha vannak olyan régi **MHBK Bajtársi Tájékoztatóik** (ez Karintiában indult 1948. nov. 1-től) és régi **Hadak Útján** számaik (ami kb. 1950-től jelent meg) **az 1974-es évfolyamig bezárólag**, melyekre már nincs szükségük, legyenek szívesek elküldeni szerkesztőségünk postafiók-címére, hogy archívumunkban tovább őrizhessük őket az utókor számára. Ha nagyobb tételről van szó, a postaköltséget utólag szívesen megtérítjük. Emellett régi, az MHBK-ra, a Vitézi Rendre és egyéb nemzeti emigrációs szervezetekre vonatkozó, már nem kellő régi anyagok, iratok, feljegyzések is érdekelnek.

Köszönettel, a szerkesztő

Dr. Farkas Jenő ny.á. ezredes: 25. alkalommal emlékeztünk Letkésen a Szent László Hadosztály katonáira

A Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége 2014. június 23-ára hívott Letkésre, amikor a Letkési csata 71. évfordulója alkalmából gyűltünk össze. Az ünnepi szentmisét Záborszky Kálmán főtitkotelendő úr tartotta. A Himnusz és a Szózat eléneklése után Dr. Boldizsár Gábor ezds., Kovács István polgármester és Dr. Farkas Jenő ny.ezds. három koszorút helyezett el a Repülő Lövész Ezred 20 éve felszentelt, az eredetivel teljesen megegyező, fehér karrarai márvány emléktáblájára. Farkas ezredes a tábla történetét ismertette a szentmisén résztvevőkkel. A szentmise után a temetőben a Nemzeti Himnusz elhangzása után az ünnepséget a szervező és rendező Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége elnöke, Dr. Boldizsár Gábor ezredes, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem dékánja vezette le. Díszőrséget a szolnoki Szent László Honvéd Hagyományőrző Egyesület adott. A felkért előadó nem tudott megjelenni, ezért a levezető Farkas Jenő ny. ezds. mondta az ünnepi beszédet. Nagy örömmel tájékoztatta a hallgatókat, hogy ez év januárjában a Szlovákiai *Kicsind* községben avattak emlékművet a Szent László hadosztály hős katonái emlékére, és most egy hét múlva ugyancsak a Szlovákiai *Helembán* lesz emlékműavatás, melyre nagy tisztelettel és szeretettel várja az itt megjelenteket. Beszámolt, hogy ebben Az évben Isaszegen volt megemlékezés a magyar-lengyel barátság ünnepségén a Szent László hadosztály ejtőernyős katonáiról. Az ünnepséget Dr. Dürr Sándor és Dr. Boldizsár Gábor ezredes úr szervezte és vezette le. Megjelent a Zrínyi Egyetem három ösztöndíjas-, és a Ludovika zászlóalj négy lengyel növendéke is. Szép egyenruhájuk a jelenlevők nagy tetszését váltotta ki. Az isaszegi ünnepség különösen értékes színfoltja volt a helyi általános iskolák tanulóinak és szüleinek részvétele és közreműködése. Örömmel tölt el bennünket, hogy a magyar asszonyok többen kezdeményező szerepet vállalnak a megemlékezések szervezésében, sőt, mint Helembán az emlékmű

létrehozásában is.

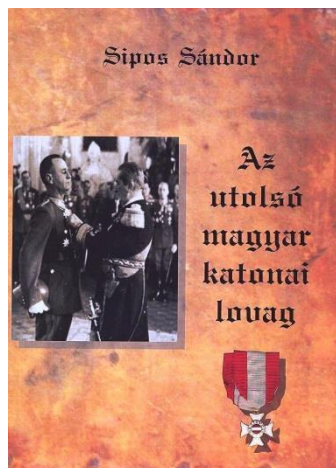
Az 1944. december végén a letkési hídfő védelmében ejtőernyős és repülő lövész katonáink ellenállása akkor is magyar népünk csodálatát vívta ki. Egy zászlóaljunk védett két szovjet elit hadosztály ellen. „*A csapatoknak ez a szelleme számomra meglehetősen szokatlan dolog volt. Az, hogy a csapatokat inkább fékezni, mint biztatni kellett, fokozott súllyal nehezedett rám*” - írta Lajtos Árpád vezérkari százados, a hadosztály vezérkari főnöke visszaemlékezésében. „*Szügyi hadosztályparancsnokkal együtt könnyeztük meg fegyelmezettségüket, nyugalmaikat a szent Karácsony éjjel történő visszavonuláskor, a hídon való átkeléskor. Ilyet, ehhez hasonlót, a hosszú háború alatt sehol nem tapasztaltak.*” Farkas ezds. köszönetet mondott Letkés népének és vezetőinek, hogy ezt az emlékművet létrehozták és ma is gondozzák, rendben tartják a temetőben levő katonasírokat, és helyet adnak a megemlékezésnek és támogatják azt.

A felkért Kovács István polgármester meghatódottan emlékezett vissza 1958-ra, a síremlék létrehozására. „*Akkor még nem gondoltunk arra, hogy ez, milyen batással lesz közösségünk életére, és arra, hogy ilyen hosszú idő óta, minden évben összejönnek távoli vidékekről az emberek Letkésre, emlékezni, ünnepelni.*” Majd meghívta a jelenlevőket az új óvodába egy szerény ebédre.

Az emlékműre koszorút helyezett el a Budapesti II. kerületi Német Önkormányzat (Dézsi Jánosné), a Budai Nemzetőrség és Pofosz (Dézsi János és Aladics Zoltán) Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége (Dr. Boldizsár Gábor és Patuzzi Annamária), Letkés Önkormányzata (Kovács István), a Szent László Hadosztály katonáinak Bajtársi Közössége (Dr. Farkas Jenő és ifj. Boldizsár Gábor kiscserkész). Ebéd után átmentünk Ipolyszalkára, és a temetőben ünnepség keretében emlékeztünk meg az ottani hősi halottakról. Farkas Jenő dr. a hősi halottakat összegyűjtő és eltemető, a síremléket létrehozó Drózdny Pál esperes-plébános úrról, a volt tábori lelkészről, az ejtőernyős aknavető katonák és Szabó Béla t. zls. hősi haláláról beszélt. Ipolyszalkán is öt szervezet koszorúzott, s megállapodtunk, hogy jövőre is, Isten segítségével újra találkozunk.

*****

Könyvajánlás: Sipos Sándor: Az utolsó magyar katonai lovag

Sipos Sándor *Az utolsó magyar katonai lovag* c. könyvében emléket állít azoknak a bátor, erényes, kivételesen nagyformátumú magyar személyeknek, akik élenjáró szerepet játszottak abban a több mint 1500 éves folyamatban, amelynek során az ország, az állam létrejött, megerősödött és tekintélyt vívott ki magának az európai népek között. A magyar történelem számos olyan kiválósággal rendelkezik, akik döntően járultak hozzá ezekhez a sikerekhez. Vezérek, fejedelmek, királyok, lovagrendek, kiváló katonai vezetők, katonák a szereplői ennek a könyvnek. Külön fejezet foglalkozik az Európa szerte tekintélyt szerzett magyar szentekkel, mint példamutató személyiségekkel. A könyvből megtudható, hogy a meglehetősen távoli

Skócia legnagyobb szentje is magyar. -Az emberi közösség, a társadalom fejlődése szempontjából mindig is nagy jelentősége volt a kiemelkedő képességgel, példamutató magatartással rendelkező személyiségeknek. A közösségi élet számos területére igaz ez, de különös fontossággal igaz a katonai területen, hiszen a történelem során népek, országok sorsa dőlt el ennek a minőségén. Bár a 70 éve lezárult utolsó nagy háborúban Magyarország a vesztesek között szerepelt, de a csaták, harcok során még mindig képes volt olyan katonai erényeket és sikereket felmutatni, amelyek a tiszteletreméltó elődöket idézték. Az egyik kiemelkedő személy **v. Oszlányi Kornél tábornok**, az utolsó magyar katonai lovag, akiről az utókor, a háborút követő diktatúra miatt, mint sok mindenki másról is, méltatlanul megfeledkezett. A könyv főhajtással tiszteletét kívánja kifejezni mindazon hősök, bátor katonák előtt is, akik legyenek bárhol a világban, mindenkor hazájukat, Magyarországot szolgálták, szolgálják, vagy érte áldozták életüket.

A könyv 240 oldal terjedelmű, 160 képpel illusztrált, ebből 110 kép a törzsszövegben, 50 a mellékletekben. Kivitele fűzött, keményborítás. Az ismeretbővítést további 109 lábjegyzet szolgálja. Kiadója a „Béla Kútja” Kulturális Egyesület, Ravazd. Forgalmazását részben az Egyesület, részben a budapesti Lira Könyv Zrt. végzi. A szerző címe: Sipos Sándor, paneur@t-online.hu, postacím: H-9091 Ravazd, Fő u 32. Ezen címen rendelhető meg a könyv, ára 10 USD+postaköltség.

v. Oszlányi Kornél a háború végén sok katonatársához hasonlóan emigrációba kényszerült. Landsbutban, ahol kb. 1950-ig a Pulverturmstr. 8 szám alatt is lakott, egyik létrehozója volt az ottani II. világháborús magyar emlékműnek, mely a világon az legelső ilyen volt. Clevelandben, a Holy Cross temetőben nyugszik. – a szerk.

Magyar hadifoglyoknak állítottak emlékművet Moldovában (Beküldte Borbás Károly főszerkesztő emeritus)

Az 1945 és 1948 között Moldovában meghalt magyar hadifoglyoknak és polgári áldozatoknak állítottak Chisinauban emlékművet, amelyet Hende Csaba honvédelmi miniszter Viorel Cibotaruval, a moldovai védelmi tárca vezetőjével együtt avatott fel pénteken, 2015. július 3-án.

„Ha békét akarsz, emlékezz a háborúra” – mondta Hende Csaba a katonai tiszteletadással felavatott emlékmű előtt, amely a moldovai hősöknek szentelt Eternitatea (Örökkévalóság) emlékparkban kapott helyet több mint 6000, hazájától távol meghalt magyar ember jelképes síremlékeként. A halottak sírjai a béke követéivé válnak, amikor egykori ellenfelek és utódaik együtt tisztelegnek a háború áldozatai előtt – mutatott rá a honvédelmi miniszter. Bejelentette, hogy a Magyarország területén elesett több ezer moldovai katonának Miskolcon állítanak emlékművet. Szilágyi Mátyás, Magyarország chisinaui nagykövete a kiváló magyar–moldovai hadisír-gondozási kapcsolatok megkoronázásának minősítette a pénteki emlékműavatást, amelyet – a korábbiakhoz hasonlóan – a moldovai fél finanszírozott.

Hende Csaba chisinaui látogatásán ennek kapcsán két moldovai hadisírkutatót is kitüntetett: Vitali Ciobanu

ezredest, a moldovai védelmi minisztérium hadtörténeti központja vezetőjét, aki a Moldovában elhunyt magyar hadifoglyok és polgári áldozatok azonosításában, nyughelyük felkutatásában játszott jelentős szerepet, valamint Petru Costin hadirelikvia-gyűjtőt, a moldovai vámszolgálat ezredesét, aki anyagilag is támogatta a moldovai magyar műemlékek felállítását.

„A halottak mind egymás bajtársai”. Ciobanu ezredes az MTI-nek elmondta: három olyan hadifogolytábor működött a volt szovjet tagköztársaság területén, ahol – az embertelen fogva tartási körülmények, járványok és atrocitások *(értsd: kegyetlenkedések, a szerke.)* miatt – sok magyar hadifogoly, illetve „jóvátételi munkára”, azaz málenkij robotra elhurcolt magyar civil vesztette életét. Chisinauban, a fővárostól északra lévő Balti-ban és a Dnyeszteren túli szakadár területen lévő Benderiben működött gyűjtő-elosztó tábor: az ezekben elhunyt magyarok között több mint hatszáz nevet sikerült azonosítani, miután a Moldovai Köztársaság feloldotta a szovjet levéltári anyagok titkosítását. Petru Costin ezredes korábban a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet is megkapta a magyar hadisírok felkutatásában és gondozásában végzett kitartó munkájáért. Arra a kérdésre, hogy mi készíteti olyan katonák emlékének ápolására, akik ellenséges hadseregek kötelékében szolgáltak, magyarázatképpen azt mondta: ő maga is egyenruhát hord. „Amikor végignéztem ezeket a névsorokat, tizennyolc-tizenkilenc éves gyerekek neveit láttam, akik a hazájukért adták életüket. Úgy gondolom, megérdemlik, hogy áldozatuk előtt tisztelegjünk és örök emléket állítsunk nekik. Nem számít, melyik hadseregben voltak: a halottak mind egymás bajtársai”.

---

22 éve tértek haza Kenderesre a Kormányzó hamvai Estorilból, az ottani angol katonai temetőből

Csontos László (Miskolc): Hol sírjaik domborulnak (Beküldte: Fekete Dénes)

Száz évvel ezelőtt a galíciai Gorlicénél az osztrák-magyar hadsereg, soraiban a miskolci 10-es honvédekkel, és a poroszok áttörték a frontot. Ezzel elhárult Magyarország orosz megszállásának a veszélye. A győzelem tiszteletére nagyszabású ünnepséget rendeztek Lengyelországban. Az eseményen részt vett a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetségének (VHBSZ) borsodi delegációja is.

A Nagy Háborúban sokmillió hadsereg feszült egymásnak. Az első igazi világháború következtében országok tűntek el és születtek újak. Mi, az Osztrák-Magyar Monarchia a vesztesek oldalára kerültünk, s mint a rómaiak óta tudjuk, jaj, a legyőzötteknek. A háborút és a békét ugyan elvesztettük, de megnyertük 1915-ben a gorlicei csatát, amely jelentősége abban áll, hogy sikerült az oroszok magyarországi bevonulását megakadályozni. A három évtizeddel később történtek fényében ez nagy szenvedéstől mentette meg a hazát. A hősökre, köztük a miskolci bakák ezreire emlékezett a VHBSZ delegációja Lengyelországban.

A háromnapos zarándokút keretében több katonai temetőt is meglátogattak, fejet hajtottak a honvédek előtt, részt vettek a hősökért bemutatott római katolikus szentmisén, illetve ellátogattak a gorlicei világháborús múzeumba is. A magyar-lengyel viszony az utóbbi időben valamelyest megromlott, pont az oroszokhoz való viszonyulás miatt. A diplomáciai mosolyszünet ellenére ritkán tapasztalható barátsággal fogadták az oroszok fölötti diadalról megemlékezőket. A város tele volt nagykövetekkel,

konzulokkal, hivatalos delegációkkal, az alpolgármester mégis időt szakított arra, hogy köszöntse a honvéd hagyományőröket, Krzysztof Zagórski képviselő pedig minden eseményen személyesen kalauzolta a borsodi vendégeket. Tekintettel az egykoron a gulágon raboskodó, jelenleg 90 illetve 86 éves bózsvai Iván Jánosra és az alsózsolcai Plósz Mihályra, még a gépjárművek előtt lezárt övezetekbe is beengedték a rendőrök a magyarok buszát... Ilyen az, ha a külföldi látogatót vendégként kezeli a hatóság.

A hivatalos megemlékezést pénteken a 91. számú háborús temetőben tartották, ahol több száz katona, köztük számos honvéd nyugszik. A korábbi időkkel ellentétben a rendezvényt Gyurcsik Iván rendkívüli és meghatalmazott nagykövet vezetésével a magyar diplomácia is az eseményhez illő szinten képviselte. Ausztriát és Németországot katonazenekar is képviselte, hazánkat nem, így a házigazdái játszotta el a Himnuszt. Biztos sokat gyakorolhatták, mert nem magyaroktól ritkán hallani ilyen magas színvonalú előadását. A lengyel hadsereg díszszázada sortűzzel tisztelgett a hősök emléke előtt. A történelmi egyházak – köztük az ortodox is! – képviselői imádkoztak a lelki üdvükért. Az ünnepség koszorúzással zárult, amely keretében a magyar nagykövetség és a Feledy Péter titkár által vezetett VHBSZ megyei delegáció mellett több magyar város, szervezet is elhelyezte a megemlékezés virágait. Tóth Bélának, a VHBSZ Borsod-megyei elnökének – aki betegsége miatt nem tudott jelen lenni – nagyhatású beszédét Feledy titkár olvasta fel. -Szombat reggel az óriási méretű gorlicei bazilikában emlékmisét tartottak. Az eseményre a templom teljesen megtelt. Sőt, amint a hivatalos vendégek távoztak helycsere történt, újabb szentmisét tartottak, amelyre a folyamatosan csepegő eső ellenére újra megtelt a bazilika. Szombat délelőtt volt, a boltok nyitva... Ez Mária országa, Lengyelország. Ezt a lelki erőt Európában nagyon kevés helyen érezni. Jozef Pilsudski marsall emléktáblájának a felavatásán a lengyelek mellett magyarok is részt vettek. Ebéd után fél Gorlice és a környező települések lakossága útra kelt a közeli hegyekbe, ahol hagyományőrő csoportok részvételével hadijáték keretében elevenítették fel az egykori csatát. A lengyelek igen csak kitettek magukért, a szembenálló feleket százas nagyságrendű korhű felszerelésű „katona” jelenítette meg, még lovas kozákok és nyalka huszárok is voltak, sőt egy – valószínűleg replika – két fedeles első világháborús repülőgép is elhúzott többször mélyrepülésben a szögesdrótakadályokkal, lövészárkokkal tagolt csatatér fölött. A bemutató végén hangos tapssal ünnepelték a lengyelek az orosz hadsereg vereségét. A magyarok vitézségét most viszont nem hangsúlyozták, mint tették azt például december elején Limanowában.

Ratkay Zoltán Imre (HOHE): Június utolsó vasárnapján Szent László királyra emlékeztünk Mosonmagyaróváron

Vasárnap este 18 órakor az Óvári Szent Gotthárd templomban ünnepi szentmisét celebrált Németh László püspöki helynök s Bodó Zoltán helyi plébános. A mise után a Szent László téren dr. Kocsis Sándor, a

Városvédő Egyesület elnöke köszöntötte az ünnepségen résztvevőket. A Honvéd Hagyományőrző Egyesület helyi szervezete három zászlóval vonult ki, a negyedik zászlót a Burgenlandi Halbturn (Féltorony) hagyományőrző csoportja hozta magával. "Megtartó és megőrző királyként igazi államférfit ünnepelhetünk Szent László királyunk személyében" - mondotta Vida István tanár-újságíró, az ünnepség szónoka. Az ország érdekeit szem előtt a görög-római egyház szakadása idejében, megjelölte Magyarország helyét Európában: "László király a hatalomvágy és gőg helyett az alázat és kegyesség által emeltetett szentté 1192-ben." Az ünnepség szavalatokkal, énekszámokkal folytatódott, a Kühne Fúvószenekar adta a térzenét. A szent László indulót is eljátszották. A koszorúzásban a HOHE segített, majd a Szózat eléneklésével ért véget az ünnepség. A fehérasztal találkozón Wolfgang Wimmer, a halbturni csoport vezetője megköszönte, hogy ilyen szép, nagyszerű ünnepen résztvehettek. Dr. Árvai István polgármester válaszában nagyra értékelte azt, hogy vannak a városban olyan egyesületek, amelyek a szomszéd ország hasonló egyesületeivel a jó viszonyt ápolják.

Ratkay Zoltán Imre: Szent István Napok Mosonmagyaróváron

Idén négy napos volt a Szigetközi Művészeti Fesztivál, mely augusztus 19 -én kezdődött "A dzsungel könyve" c. musical bemutatásával. 20-án 9.45 -kor a mosoni Nepumuki Szent János templomban szentmise volt, melyet három pap celebrált, Kapui Jenő, Farkas István, és Bodó Zoltán atyák. A mise után a Szent István szobor előtt ünnepi beszédet mondott Kiss Miklós Pro Urbe díjas evangélikus esperes. Beszéde nagy tetszést váltott ki a jelenlévőkből. Igaz szó volt a múlttól és a jelenről egyaránt. Ezután "Ezeréves rege" címmel a Haller iskola diákjai irodalmi műsort adtak. A koszorúzáson a 70.sz. Széchenyi István cserkészcsapat segített. A Kühne Fúvószenekar adta a térzenét Hernádi Sándor karnagy vezényletével.

Ausztriából három zászlóval két helyről jött több mint 20 fő résztvevő az ünnepségre, s az osztrák hagyományőrökkel közösen koszorúztuk meg Szent István szobrát. Az önkormányzat támogatásával 1500 literes kondérban főtt a Szigetköz legjobb halászléja, melyet Szőke András színművész kínálgatásával a jelenlévők örömmel elfogyasztottak. A fesztivál még két napig folytatódott, minden korosztály megtalálta a neki tetsző műsort, hiszen közel ötszáz fellépő sok színvonalas előadást biztosított (bábszínház, a Csík Zenekar, a Kiscsillag együttes, a Mosoni Big Band, a Háromszéki Népi Együttes, Tiéd a Világ Illés-koncert stb.) Nagyszerű napok voltak!

---

v. Ságvári Pál: A Magyar Királyi Csendőrség mai utódai a Szent Jobb Körmeneten

Ismét nagy öröm és megtiszteltetés érte a **Magyar Csendőr Bajtársi Egyesületet**. Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye szívélyes meghívására a Hadak Útján portyázó csendőr elődeinket képviselve egyesületünk szervezésében részesei lehettünk az augusztus huszadikai budapesti Szent István Napi ünnepségnek. Sok tízezer honfitársunkkal, állami és egyházi vezetőinkkel közösen ünnepeltük első királyunkat. Az Erdő Péter bíboros-érsek úr által celebrált szentmisén, majd a Szent Jobb körmeneten csendőr egyenruhában, csapatzászlónkkal vettünk részt az ünnepségen. Az ünneplő sokaság mindenütt barátságosan, több helyszínen tapssal köszöntötte a Testület hagyományőrző utódait. Még a közrendre ügyelő rendőrök között is többen katonás tisztelgéssel fogadták a körmenetben elvonuló tb. csendőröket és csapatzászlónkat.

Az eredeti csapatzászlónkat, 1945-ig a komáromi csendőrosztály lobogóját, a volt sydney-i csendőrök adományozták egyesületünknek több mint tíz éve. A II. világháború és az emigráció kegyetlen viharai mára erősen megviselték a féltve őrzött lobogót. Ezért a 2010-ben a Csendőrnapon a budapesti Böszörményi úti volt csendőrlaktanyában a Magyar Honvédség protestáns tábori püspöke által felszentelt új csendőr csapatzászlóval tisztelgünk a két világháborúban hősi halált halt magyar honvédek és csendőrök, s augusztus 20-án Szent István királyunk áldott emléke előtt. *Híven, becsülettel, vitézzül!*

Csendőrök védték a vidék nyugalalmát

Sinkovics Ferenc, Magyar Hírlap, 2013. január 20.

Nemrég jelent meg Parádi József *A Magyar Királyi Csendőrség* című könyve a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság gondozásában. Kényes, sőt a magyar politikai mainstream által egyenesen utált téma. De nagyon is volt oka annak, hogy a kutató tollat ragadjon.

A Magyar Királyi Csendőrség hivatalos megítélése jottányit sem változott napjainkra, ebben a kérdésben ott tart a hazai politikai elit, ahol az 1945-ös politikai szereplők tartottak. Épp ezért csak nagyon kevesen tudják, hogy az 1980-as évek végén a kádári vezetésben is felmerült egy „vidéki rendőrség”, azaz egy új csendőrség létrehozásának gondolata. Ezt a falvakban hirtelen elharapózó bűncselekmények indokolták.

Mezei Barna jogtörténész, az MTA doktora, a rektori konferencia elnöke szerint már a XIX. században is köztudott volt, hogy más felkészülést, más készségeket és más szervezeti rendet követel a vidék, mint a városok rendjének fenntartása. Az akadémikus egyébként ezt napjainkban is érvényesnek tartja. A könyv bemutatóján elmondta azt is, hogy Magyarországon már az 1848-as áprilisi alkotmány is felvetette a csendőrség megalakításának szükségességét. A XVII.–XIX. században különösen rossz volt a közbiztonság Európa-szerte, sok helyütt négy-ötszáz fős rablóbandák garázdálkodtak, és akár megyényi

területeket is képesek voltak terror alatt tartani. Ilyen erővel csak jól szervezett és speciálisan felkészített katonai formáció vehette fel a harcot. Így született meg a francia csendőrség, s a példát számtalan európai ország követte. És követi is. Európában valószínűleg Szerbiáé a legfiatalabb csendőrség, amelyet 2001-ben alakítottak.

Bevetve a harcokba

(...) Parádi József könyve tudományos igénnyel íródott. Ennél fogva mellőz minden anekdotát, kalandos csendőrtörténetet vagy véres drámát. Ellenben lefegyverző alapossggal elemzi a magyar csendőrség szervezeti kialakítását, feladatkörét és tevékenységének főbb jellemzőit. A szerző leszögezi, a Magyar Királyi Csendőrség nem valamiféle különleges alakulat volt, hanem katonai jelleggel bíró rendvédelmi szerv, amelyet feladatához illően csak könnyű fegyverzettel láttak el. (Ezalól csupán a II. világháborúban létrehozott galántai zászlóalj volt kivétel.) Érdekes, hogy a csendőrség a megalakulásakor csupán elöltöltős puskákkal rendelkezett, az Erdélybe betörő román rablóbandák viszont már korszerűbb fegyvereket használtak. De ha már harcokról van szó, a csendőrséget a második világháborúban érte a legnagyobb veszteség. A magyarországi összecsapásokban lövésalakulatokba szervezve vetették be őket, nehézfegyverzet nélkül. **Az állomány fele, azaz tizenegyezer csendőr esett el ezekben a harcokban.**

Parádi József kötetéből kiderül, hogy a könnyű fegyverzet ellenére a csendőrség technikai értelemben mindig fejlett szervezet volt. Amikor létrejött a közlekedésrendészeti részlege, a hétszáz közlekedési csendőrre háromszáz szolgálati autó jutott. De megemlíti a szerző a nyomozóosztályt is, amely nemcsak korszerű bűnügyi helyszínelő eszközökkel, de helyszínelő gépkocsival is rendelkezett. Parádi József ennek ellenére igyekszik hangsúlyozni, hogy a csendőrség vezetői nem technikai felszerelésekben s nem is a modernebbé váló fegyverzetben, hanem a csendőrök rátermettségekben, felkészültségében és emberi tulajdonságaikban látták a testület legfőbb erejét. Ebben a szervezetben az aktivitás, a tetterő nagyon fontos volt. Talán a legfontosabb. Ezt a mutatta a csendőrség belső szerkezete is, az 1930-as években például mindösszesen 600 tiszt irányította a 12 ezer fős testület tevékenységét. Parádi József érzékelteti, hogy a csendőrség hatékonyságának egyik kulcsa a szinte folyamatos képzés volt. Egy csendőrnek állandóan tanulnia kellett. Jogszabályokat, vámszabályokat, adórendeleteket és még sok minden mást, ami a szolgálatához tartozhatott. Például tűzvédelmi ismereteket, de a helyesírást és a helyes, szabatos fogalmazást is. A csendőrőrsök egyébként önálló könyvtárral rendelkeztek, amelyet az adott falu lakói is látogathattak. Szakmai és értékes irodalmi művek sorakoztak a polcokon, ponyva, olcsó kalandregény oda nem kerülhetett. Érdekes dolgot említ a szerző, amikor arról ír, hogy az őrsök önálló gazdálkodást folytattak, konyhakerti növényeket termesztettek, állatokat, elsősorban baromfit és sertést tartottak. És sok esetben olyan, modernnek mondható eljárásokat is alkalmaztak, amelyeket a környékbeli gazdák eredetileg nem is ismertek, ezeket a csendőröktől tanulták el.

Udvarlaki őrség

A kötet nagy műgonddal ábrázolja a csendőrség szervezeti felépítését, amely elsősorban ahhoz a központi követelményhez igazodott, hogy a csendőr minél többször és minél váratlanabban tűnjön fel egy-

egy községben. A könyvben jól érzékelhető, hogy a csendőrség személyes jelenlétével igyekezett lefedni az ország egész területét. És bár a csendőrkerületek az 1930-as években már rendelkeztek nyomozóalosztályokkal, a testület alapvetően nem a bűnüldözést, hanem a bűnmegelőzést tekintette feladatának. Ha már itt tartunk, Parádi József hosszan sorolja, milyen feladatokat kapott egyébként a csendőrség, s miként bővült mindez az idő előrehaladtával. Kis túlzással élve a csendőr rajta tartotta a szemét a vidéki élet minden apró mozzanatán. Ellenőrizte például, hogy aratásnál, cséplésnél dohányzik-e valaki a kék, a kazlak közelében. Innen terebélyesedett ki a feladatok sokfélesége egészen a vízi és közlekedésrendészeti tevékenységig, az 1930 években már a légi közlekedés utasforgalmát is a csendőrség ellenőrizte.

A szerző gyakran említi a csendőrség tekintélyét, amelyet rendkívüli módon óvott a testület vezetése. A csendőrtől elvárták, hogy jó kapcsolatban legyen körzetének lakosságával, de barátkozni nem barátkozhatott vele. Ezenkívül a csendőr semmilyen, a hivatásától eltérő különmunkát nem vállalhatott, és mulatoznia sem volt szabad. A járőr reggel, eligazításkor utasításokkal, helyszínekkel, időpontokkal ellátott szolgálati lapot kapott. Erre napközben még azt is fel kellett jegyeznie, hogy kivel, melyik lakossal beszélt egy adott faluban. -Ami általában a csendőrök feladatait illeti, annak két szélső pontja volt. Az egyik az udvarlaki őrség, amikor a csendőrnapon, vagyis február 14-én a testület tagjai adtak őrséget a budavári palotában. Dicsőségnek számított részt venni ebben a szolgálatban. A másik szélső pont viszont az adóbehajtók kísérése és biztosítása volt, amelyben bevallottan is nagy viszolygással vettek részt a csendőrök, tudva, hogy egy-egy megpiszkált nincstelen szegényparaszt elkeseredésében akár támadni is képes, s akkor a csendőrnek kell fellépnie.

A kötet nagy előnye visszafogott, túlzásoktól mentes hangvétele. Parádi József végső soron azt mutatja meg, hogy miként illeszkedett a magyar társadalom, a magyar államiság szervezetébe a csendőrség. Az a csendőrség, amelyet még Károlyi Mihály és kormánya sem oszlatott fel. Kun Béla hivatalosan feloszlatta ugyan a testületet, valójában azonban átnevezte Vörös Őrséggé. Persze a megfelelő „pedagógiai fogások” kíséretében, a kommün idején több csendőrt is kivégeztek, a miheztartás végett.

HALÁLOZÁS

-Eszes Mátyás m. kir. pán célos főhadnagy (Milwaukee, Wisconsin állam, USA) jelentette, hogy soproni katonaiskolabeli volt iskolatársa, a két évvel őfelette járt **Perjési György m. kir. csendőr főhadnagy** életének 96. évében, 2015. március 5-én Budapesten elhunyt. A Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Ugyancsak ő közölte, hogy – ahogy utólag értesült róla – 2013-ban két bajtársa, **Módly István pán célos hadnagy** az USA-ban és **Várkonyi Olivér pán célos hadnagy** Egerben elhunyt.

-Jármy Tamás, a braziliai MHBK vezetője közölte, hogy április 7-én, 91 éves korában Sao

Paoloban elhunyt **dr. Miklós József Levente** (Tamás által írott rövid életrajzát l. a 9. oldalon), s az MHBK összejöveleteknek még egy tagja ugyancsak áprilisban, **Tarján Aladár**. Utóbbival kapcsolatban Tamás ezt írja: *“Kedves Gergő, ahogy már előző írásomban jelentettem, elhunyt Tarján Aladár, betegeskedése és magas korának bekövetkezése miatt. A Budapesti Műegyetem építésmérnöki karán kapta diplomáját 1951-ben és 2011-ben jubileumi gyémántdiplomát nyert. A kommunista rendszer elől menekülve Brazíliába vándorolt ki. Diplomáját a brazil építészeti kar elfogadta, így építészeti irodát nyitott. A São Paulo-i magyar kolóniában részt vett mint MHBK tag és segítette adakozásaival az egyesületet. Hű olvasója volt a Hadak Útjának és részt vett az összejöveleteken hosszú éveken keresztül. Bajtársi üdvözléssel, Jármy Tamás”*

-Rédey Tamás (Washington állam, USA) továbbította a Botár Elektől, a Tüzér Bajtársi Kör elnökétől kapott értesítést, miszerint **v. Horváth Gyula** életének 89. évében 2015. július 16-án Pécsen elhunyt. Temetése 30-án volt a Pécsi Központi Temetőben. Rédey Tamás hozzáfűzése: *“Az iskola 4. ütegében (lgy.) avatták zászlósnak mint öltödévest”*. Ugyanerről v. Ferenczy Lóránt (Buenos Aires) is értesített, az alábbiakat fűzve a hírhez: *“Kedves Gergő! Az oroszok 1991-es kivonulása után v. Horváth Gyula volt a Nagyvárad M. Kir. Gábor Áron Honvéd Tüzér Hadapródiskola Bajtársi Kör elnöke. Még megélte tavaly novemberben avatásának 70. évfordulóját. M. kir. tüzér zászlós, rehabilitált nyá. honvéd tüzér alezredes volt. Az 1945-ben m. kir. tüzértisztté avatott évfolyamunkból - amit százhuszan kezdtünk - négyen még élünk: Akay Laci Budapesten, Mohay Jenő Szombathelyen, Lakatos Kálmán (Kuli) Ausztráliában, én pedig - 90 évesen - Argentínában. Melléklek a gyászjelentést. Horváth Gyuszi özvegye: Erika. Szeretettel és bajtársi köszöntéssel: Loló”*

-Simonyi László MHBK központi vezető jelentette, hogy **“Krémer Sándor, a chicagói főcsoport tagja** s több más helyi magyar egyesület dolgozó vezetője ill. tagja, 73 éves korában, 2015. augusztus 2.-án visszaadta lelkét a Magyarok Istenének”. Ugyancsak a chicagói főcsoport jelentette, hogy a csoport tagja, **Szinte Zoltánné (szül. Pataky Emőke)** súlyos betegség után, 71. évében, 2015. augusztus 28.-án visszaadta lelkét a Teremtőnek.

Pontosítás: Előző számunkban közöltük Szentpéteri László (Cleveland) halálhírét, aki az MHBK tagja volt és április 21-én ment el tüdőgyulladás következtében (*1924. december 30). Neve pontosan **v. Szentpéteri László** volt. Isten nyugosztalja.

RÖVID HÍREK, LEVELEK, KIEGÉSZÍTÉSEK

-Jobbulást kívánunk 90 éves **Pataky József** bajtársunknak, az **MHBK** tagjának **Vancouverben**, aki a Hősök Napjával és Trianonnal kapcsolatos cikkeket küldött szerkesztőségünknek, amit köszönünk. Ugyancsak gyógyulást kívánunk **Simonyi László kp. vezető** kedves feleségének is.

-**v. Ferenczy Lóránt m. kir. tüzértiszt, a volt argentinai Csetz János MHBK Főcsoport vezetője közölte Buenos Airesből**, hogy *“Ma, 2015. július 20-án megszületett az 1944-es Lakatos-kormány belügyminisztere lányának, zilahi Sebessné Bonczos Zsuzsának - aki most kilencven éves - hatodik*

dédunokája, akit az argentin anyakönyvi iroda Sebess Alexander-Iván néven jegyzett be. Baráti és bajtársi köszöntéssel, Loló”

-Kőrössi S. Katalin, Kőrössi Zoltán (az MKCsBK vezetője), Parádi Ákos és Parádi József szerkesztésében, a Magyar Királyi Csendőri Bajtársi Közösség (www.csendor.com) és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (www.szbmrtt.atw.hu) kiadásában Budapesten megjelent **A magyar csendőrség-történetért elismerések** c. kötet, melynek egy példányát szerkesztőségünk is megkapta. Gratulálunk és köszönjük szépen!

-Magyarországról Dr. Szilas László értesített, hogy **árpádházi Daka Józsefet**, volt ezred műszaki műmester hadnagyot köszöntötték 96. születésnapján (*1919. június 25-én, Szarvason). Isten éltesse sokáig!

-**Leánykérés a Kossuth téri hadnagyavatás után.** Az augusztus 20-i tisztavatás látványosra sikeredett – emelte ki a sajtó, hozzátéve: utána még egy friss honvédtiszti leánykérésnek is tanúi lehettek a téren lévők. Kovács Márton hadnagy az avatás után megkérte kedvese kezét az augusztus 20-i nemzeti ünnepen.

-2015. augusztus 22.-én „**Társadalom és kultúra Magyarországon a két világháború között**” címmel rendeztek **Horthy - Klebelsberg konferenciát** Kaposvárott a Megyeháza Dísztermében. A fővédnök Lezsák Sándor, a Magyar Országgyűlés alelnöke, a díszvendég ifj. Horthy István volt. Előadást tartott többek között Szakály Sándor professzor, Koltay Gábor filmrendező, majd ifj. Horthy István „Továbbélő családi emlékezet” címmel. A rendezvényt Kenderes város is támogatta.

-**Pintér Kornél, a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet országos elnöke** jelentette, hogy „Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc emlékéért” Alapítvány (Veszprém, Mártírok útja 11, mobil: 70/256-53-24), a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet, és a Történelmi Vitézi Rend előadással egybekötött könyvbemutatót tartott **v. Szilágyi Lajos egykori politikai elítélt, színművész „Egy színész aki túlélte” c. kötetéhez**, 2015. szeptember 4-én, a Mártírok útja 11. sz. alatt (volt MHSZ székház). A bemutatóval is tisztelegnek a kommunista diktatúra áldozatainak emléke előtt. A neves előadó az idén 90 esztendő, e jeles évforduló alkalmából külön is köszöntötték.

-S engedjék meg a kedves Olvasók, hogy zárásként egy személyes visszajelzést is közre adjak Budapestről, egy immár 90 éves asszonytól, családunk jó barátjától, akinek emailen szoktam az újságot elküldeni, s akinek néhai férje még id. v. Hefty Frigyesztől tanulta a vitorlázórepülést a Hármashatár hegyen: *“Drága Gergő! Azt mondtam, hogy megírom, melyik írás tetszett legjobban a Hadak Útjából. Hát zavarban vagyok, mert nem tudok LEG-et választani. Azért, mert mindegyiken átsüt a hazaszeretet, a vágódó érzelmi töltés, bármi is a téma... Jó öreg vitézek, volt daliás leventék, ott a messzi földrészen vagy idebaza, bármilyen körülmények között is élnek... Engem az is lenyűgöz, hogy Te veszed a fáradságot és az editor nem könnyű szerepét elvállaltad, sok egyéb dolgod mellett. Gondolatban pusztulom ezeket az öregurakat, de főképpen Téged, aki két emberöltővel fiatalabb vagy náluk, s mégis mennyi türelmed, érdeklődésed van irántuk. Szerető és csodáló Zsuzsi néni.”*